

1 Oddział zagranicznej firmy w Polsce – kto i gdzie powinien rozliczać VAT

Sam fakt, że spółka zarejestrowała się w Polsce do VAT i posługuje się polskim NIP-em, nie oznacza, że ma w kraju stałe miejsce prowadzenia działalności. Ustalenie, czy podmiot zagraniczny ma w Polsce (lub polski podmiot ma za granicą) stałe miejsce prowadzenia działalności, jest niezmiernie istotne dla prawidłowego rozliczenia VAT. Od tego, czy mamy z nim do czynienia, zależy miejsce opodatkowania czynności. Jest to również podstawa do ustalenia, kto jest zobowiązany do rozliczenia VAT. Rozporządzenie unijne wprowadziło dla wszystkich podatników z UE jednolitą definicję tego pojęcia. Jednak jej stosowanie w związku z różnymi formami prowadzenia działalności sprawia wiele trudności.

Istotne wskazówki dla podatników znajdziemy w orzecznictwie TSUE i sądów krajowych. Polski sąd kolejny raz zadał unijnemu Trybunałowi pytanie prejudycjalne w tym zakresie.

1. Dlaczego stałe miejsce prowadzenia działalności ma w ogóle znaczenie

Ustalenie stałego miejsca prowadzenia działalności odgrywa fundamentalną rolę w transakcjach „transgranicznych”. Ma to znaczenie zwłaszcza w odniesieniu do sytuacji, gdy dany podmiot działa w kilku państwach. Chodzi więc m.in. o ustalenie podmiotu zobowiązanego do odprowadzenia VAT. Jak wynika z art. 17 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy o VAT, jednym z warunków rozliczania VAT za sprzedawcę przez polskiego podatnika jest, aby usługodawca lub dostawca był podatnikiem nieposiadającym siedziby działalności gospodarczej oraz stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium kraju.

Stale miejsce prowadzenia działalności może mieć również znaczenie dla ustalenia miejsca świadczenia. Z art. 28b ust. 2 ustawy o VAT wynika, że gdy usługi są świadczone dla stałego miejsca prowadzenia działalności podatnika, które znajduje się w innym miejscu niż jego siedziba lub stałe miejsce zamieszkania, miejscem świadczenia tych usług jest to stałe miejsce prowadzenia działalności.

PRZYKŁAD

Polski podatnik, spółka Alfa, świadczy usługę reklamową na rzecz podatnika niemieckiego, XYZ GmbH, działającego tylko w Niemczech (mającego tam siedzibę). Usługa ta jest rozliczana na zasadach ogólnych. Miejscem świadczenia usługi (miejscem opodatkowania) jest państwo siedziby usługobiorcy, czyli Niemcy. Spółka Alfa powinna wystawić fakturę bez VAT (tzw. faktura NP), gdyż ma zastosowanie odwrotne obciążenie.